

Χαρακτική

Χαρακτική είναι η τέχνη της εγχάραξης μιας σκληρής επίπεδης, κυλινδρικής ή άλλου είδους επιφάνειας με σκοπό την δημιουργία διακοσμητικών σχεδίων. οι αρχαίοι σφραγιδολίθοι και οι αρχαίες επιγραφές σε στήλες αποτελούν τα πρώτα χαρακτικά έργα της ανθρωπότητας.

Τεχνικές Χαρακτικής

▪ Ξυλογραφία

Η παλιότερη χρονολογικά τεχνική της χαρακτικής. Υπάρχουν δύο είδη ξυλογραφίας, ανάλογα με τον τρόπο κοπής της ξύλινης πλάκας: η ξυλογραφία σε πλάγιο ξύλο και η ξυλογραφία σε όρθιο ξύλο. Το πλάγιο ξύλο είναι κομμένο στην κατεύθυνση του κορμού του δέντρου, είναι μαλακό και δουλεύεται σχετικά εύκολα, προερχόμενο από δέντρα κερασιάς, καρυδιάς, αχλαδιάς, μηλιάς, λεμονιάς. Το όρθιο ξύλο το οποίο είναι οι εγκάρσια κομμένες από τον κορμό του δέντρου φέτες, οι οποίες έχουν τετραγωνιστεί και ενωθεί με κόλλα, προερχόταν από δέντρα σκληρά, τσιμισίρι (πυξάρι) και κελεμπέκι (σφεντάμι).

Στην τεχνική της ξυλογραφίας το σχέδιο διαγράφεται με μελάνι πάνω στην ξύλινη πλάκα, που έχει προηγουμένως καθαριστεί καλά. Με μικρά μαχαίρια ή αιχμηρά εργαλεία ο χαράκτης σκαλίζει προσεκτικά, αφαιρώντας τα τμήματα που δεν θέλει να τυπωθούν και διατηρώντας εκείνα που τον ενδιαφέρει να τυπωθούν. Απλώνει έπειτα, με κύλινδρο, τυπογραφικό μελάνι στα ανάγλυφα που σχηματίστηκαν στην ξύλινη πλάκα. Το σχέδιο τυπώνεται στο. Ο αριθμός των αντιτύπων της ξυλογραφίας δεν είναι μεγάλος, γιατί εξαρτάται από την περιορισμένη αντοχή της ξύλινης πλάκας

▪ Χαλκογραφία

Στη χαλκογραφία τυπώνεται ό,τι εισέχει στη χάλκινη πλάκα. Η τεχνική της χαλκογραφίας περιλαμβάνει επιμέρους μεθόδους: τη χαλκογραφία με οπές, τη γραμμική χαλκογραφία και τη βελονογραφία, τη γραμμική οξυγραφία, την ξεστή χαλκογραφία, τη χαλκογραφία μίμησης μολυβιού, τη χαλκογραφία με στιγμές, την τονική οξυγραφία και την οξυγραφία μαλακού βερνικιού.

Στην τεχνική της χαλκογραφίας το σχέδιο γράφεται απευθείας ή με καρμπόν ή φύλλο ζελατίνας πάνω στην επιφάνεια της χάλκινης πλάκας. Έπειτα, ο χαράκτης ξύνει την πλάκα του χαλκού με τον ξυστήρα, κάνοντας λεία τη χαραγμένη επιφάνεια. Προτού τυπώσει, ζεσταίνει τη χάλκινη πλάκα σε θερμαινόμενη επιφάνεια, περνώντας μελάνι στις χαραξεις. Τέλος, την τοποθετεί στο πιεστήριο. Ο αριθμός των αντιτύπων της χαλκογραφίας είναι μεγαλύτερος από εκείνον της ξυλογραφίας.

▪ *Λιθογραφία*

Η νεότερη χρονολογικά τεχνική της χαρακτηριστικής. Ο λιθογράφος σχεδιάζει, δεν χαράζει το έργο του πάνω σε καθαρισμένη και λεία ασβεστολιθική πλάκα με λιπαρό μολύβι ή χημικό μελάνι. Έπειτα, στερεώνει το σχέδιο με διάλυμα γόμας και νιτρικού οξέος και κατόπιν πλένει την πλάκα με νερό και νέφτι, φροντίζοντας να είναι υγρή συνέχεια με τη βοήθεια ενός σφουγγαριού. Μετά, το χαρτί τοποθετείται στη μελανωμένη επιφάνεια και τυπώνεται στο πιεστήριο.

▪ *Τσιγκογραφία*

τυπώνεται ό,τι εξέχει από τη μεταλλική επιφάνεια.

Στην τεχνική της τσιγκογραφίας σε πλάκα τσίγκου σχεδιάζει ο τεχνίτης την εικόνα που θέλει να τυπώσει και στη συνέχεια βάζει την πλάκα σε διάλυμα νιτρικού οξέος για να διαβρωθεί ελαφρά. Αφού στεγνώσουν τα οξέα, με κύλινδρο περνάει πάνω της νέο στρώμα μελανιού ή βερνικιού, χωρίς να σκεπάσει τις γραμμές του σχεδίου του. Επαναλαμβάνει το ίδιο, μέχρι το στρώμα του μελανιού ή του βερνικιού να γίνει αρκετά παχύ. Κατόπιν, με ηλεκτρόλυση, παίρνει από την πλάκα ένα αποτύπωμα.

Η Ιστορία της Μεταξοτυπίας

Είναι η νεώτερη μέθοδος εκτύπωσης. Πρόγονό της έχει το στένσιλ, τη μέθοδο που χρησιμοποιούσαν στην Άπω Ανατολή και κυρίως στην Ιαπωνία που γνώριζαν το μετάξι, για να τυπώνουν τα υφάσματα. Η Δύση ενδιαφέρθηκε για τη Μεταξοτυπία στις αρχές του εικοστού αιώνα. Στα χρόνια του μεσοπολέμου αρχίζει να διαδίδεται σε όλες τις χώρες. Κυρίως όμως μετά το 1950 γνωρίζει τη μεγαλύτερη ανάπτυξή της και σήμερα έχει εξαιρετική άνθηση.

Η τεχνική της μεταξοτυπίας

Επάνω σε ένα τελάρο που η επιφάνειά του είναι από μεταξωτή γάζα σκεπάζονται τα μέρη που δεν πρέπει να τυπωθούν. Τοποθετείται κατόπιν Σχηματική παράσταση της μεταξοτυπικής εκτύπωσης το χαρτί κάτω από το τελάρο και περνώντας με ειδική σπάτουλα το μελάνι εκτύπωσης με πίεση πάνω στο τελάρο, τα ακάλυπτα μέρη του σχεδίου αφήνουν το μελάνι να περάσει και να τυπωθεί πάνω στο χαρτί.

Τεχνικές Μεταξοτυπίας

Τρεις είναι οι βασικές τεχνικές της Μεταξοτυπίας:

Η μέθοδος στένσιλ: ο καλλιτέχνης κόβει σε ένα πολύ λεπτό χαρτί τις φόρμες του σχεδίου του και το στερεώνει κάτω από την επιφάνεια του τελάρου ώστε το μελάνι να περάσει εκεί που το χαρτί είναι κομμένο.

Η μέθοδος της γόμας: με τη βοήθεια της γόμας ο καλλιτέχνης σχεδιάζει επάνω στην επιφάνεια του τελάρου. Η γόμα κλείνει τους πόρους της γάζας, έτσι ώστε το μελάνι να περάσει από τις ακάλυπτες από τη γόμα περιοχές.

Η μέθοδος μεταφοράς: αφού πρώτα το τελάρο περαστεί με ένα φωτοευαίσθητο μίγμα ο καλλιτέχνης τοποθετεί επάνω σε αυτό ζελατίνες ή films στα οποία έχει σχεδιάσει και φωτίζει το τελάρο. Το φως σκληραίνει τη φωτοευαίσθητη ουσία στα ακάλυπτα λευκά μέρη του σχεδίου ενώ αφήνει ανοιχτούς τους πόρους της γάζας στα σημεία που καλύπτονται από τις σχεδιασμένες ζελατίνες. Έτσι μπορεί το μελάνι να περάσει και να τυπωθεί η εικόνα πάνω στο χαρτί.

Σήμερα το μετάξι στο τελάρο έχει αντικατασταθεί από πολύ λεπτές συνθετικές γάζες.